

תלו הלכות פסח תפטיח

מדברי סופרים שגורו משום ארץ ישראל ולא גזרו אלא במקומות הסמוכים לארץ ישראל¹ כגון מצרים ועמון ומואב ובבל כמו שנתבאר ביורה דעה סימן ש"א².

ויש שלמדו עליהם וזאת אחר³ שסוכרים שחדש אינו נוהג אלא כתבואה שהוא של ישראל בשעת קצירה אבל לא בשל נכרים ולפי זה צריך להזהיר לישראלים הדרים בכפרים שיש להם תבואה זרועה אחר הפסח כשרה של השר שניהגו בה איסור חדש.

אבל כל בעל נפש לא יסמוך על המתירים הללו ויחמיר לעצמו בכל מה שאפשר לוד⁴ כהסכמת רוב הראשונים והאחרונים⁵ שהחדש נוהג מן התורה אף בחוץ לארץ⁶ ובכל מקום אף בשל נכרים⁷ כי כן עיקר⁸.

עיון ביורה דעה סי' רצ"ג⁹ שהנהר מחדש יש לו ליהרר גם מיי"ש וממי דבש שהעמידוהו בשמור שבר¹⁰ עיון שם כל פרטי דין החדש:

תצ סדר תפלת יום שני ותפלת חולו של מועד וכו' י"ח סעיפים:

א בכל יו"ט שני של גלויות מתפללין כסדר התפלה של יום ראשון¹¹ וכן צריך לומר קידוש היום¹² ושהחיינו¹³ ואף על פי שאין אנו נוהגין בו קודש אלא מחמת ספק שנסתפק לאבותינו¹⁴ שלא היו יודעין יום שנקבע בו החדש בארץ ישראל¹⁵ מכל מקום אם לא יתפללו בו תפלת יו"ט או שלא יאמרו בו קידוש היום ושהחיינו יבאו לזלזל בו¹⁶ לומר שאינו יום טוב כלל ועל ידי כן יבאו גם כן לעשות בו כל מלאכת עבודה¹⁷!

ב ביו"ט שני של פסח קורין כפרשת מועדות שבתורת כהנים¹⁸ דיינו כפרשת אמור¹⁹

וכו רבנו בריך שם. מ"א שם.

רב סימן זה בשו"ע לא הגיע לירינו, וראה מור וש"ע שם (לענין תרומת ומעשרות).

רבט ב"ח סוף סמ"ג, וב"ד שם ריש ה"ב. שו"ת הב"ח ההודושה סי' מ"ח. מ"ז יו"ד שם (להקל בשל נכרים). באר הגולה שם. ובכ"ח יו"ד שם. בשם הגהות מנחש"ל למור, בשם תשובת מגיל צדק, בשם הריב"א, ומשמעות בה"ג (להתיר עכ"פ בשל נכרי בחו"ל). וכן מסיק בשו"ת כנסת יחזקאל סי' מ"א ר"ה ואני הקמין אענה, ושו"ת שב יעקב סי' ס"א. וראה שו"ת צמח צדק סי' ר"ה (לה, ד), בשם מהר"ל בשם רבנו, צד נוסף ליישב מנהג העולם. ליקוט הדעות כהן ראה שו"ת צמח צדק יו"ד סי' ש"ב (ג, ד).

רל ב"ח יו"ד שם סוף סמ"ג (שהתמור לא יחמיר אלא לעצמו). מ"א סוף סמ"ג (שבעל נפש יחמיר). וראה גם שו"ת רבנו סמ"י ו' שנהגו עלמא להחמיר בשל ישראל, ולצורך יתים של אכילת מצה ואפקומן וש' להקל), וסמ"י ו' (שבירות שלפניו טהנו ברעת המקלין ובריות הללו רבו כמו רבו הנהגים להחמיר), וסי' כ' (להתיר יי"ש במקום תערוכת). שו"ת צמח צדק סי' ש"א (מנהג טהנות אלו לאמור חדש של ישראל ולהתיר חדש של נכרי). שו"ת קדוש אריון של פסח תש"ט (שפועל מקלין בומינו).

רלא מור וש"ע כאן סי' וב"ד שם מ"א. ש"ך שם במק"כ. כנסת יחזקאל סי' מא ד"ה וע"פ הרבדים.

רלב כריליון סמ"ט וש"ע.

רלג תוס' קידושין ל', תנ"א. רמב"ה סי' תקנ"ו. שו"ת הרא"ש שם. מור וש"ע יו"ד שם מ"ב. מ"ז שם

סק"ב. ש"ך שם סק"ו.

רלד ראה שו"ת אדה"ז סי' ו' בסופו, שהביא דעת כנסת יחזקאל סי' מא (ד"ה ואני הקמין אענה, ואילך) לאמור בשל ישראל, ומסיק שהעיקר כרעת ה"מ"א להקל בחו"ל, במצות של מצוה. וראה שו"ת צמח צדק יו"ד סי' ש"ב (ג, ד).

רלה ראה מ"ז שם סק"א. ש"ך שם סק"ו. ח"י כאן סק"ב.

רלו ראה לעיל סי' תקנ"ו (גבי המין). חידושי צמח צדק משניות (ז, ד). שו"ת רבנו סי' ב.

סימן תצ

א מור. לכוש ס"א.

ב שבת כז, א ורש"י שם ר"ה ובני ברכה.

ג תשובת רש"י, הובא ברא"ש ר"ה פ"ד סי' יד. מרדכי סוכה רמז תשפ"ח. וראה גם לקטן סי' תר ס"ה.

ד דורו און מברכין על הפסח (שבת שם).

ה כריליון סי' תר ס"א.

ו אב"י שבת שם. רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ה, (כס"ט שם. תשובת הרמב"ם, הובא בכס"ט הל' מילה פ"ג ה"ה). וראה גם לקטן סי' תרנ"ט סכ"א. וראה דברי נחמיה א"ח (ע, ג).

ז ראה ר"ן מוכה (יד, א) סוף רבזר הא' בשם יש מי שאמרו (להחמיר בקדושתו). לקטן שם (שלא לזלזל בעיקר קדושת היום).

ח ברייתא מגילה לא, א ורש"י שם ד"ה ושאר. מור וש"ע סי' ס"א. וראה המעט לקטן ס"ט.

ט וקרא כב, כו.

הלכות פסח תצ

תלו

שור או כשב וגו' עד סוף פסוקי וידבר משה וגו' והמפמיר קורא בתורה כמו ביום ראשון¹ ומפמיר בניבא בפסח דיאשהו² מוישלה המלך³ עד לא קם כמותו⁴.

וטוב לעשות איזה דבר בסעודה ביום שני לזכר לסעודת אסתר שהיתה ביום זה שבו ביום נתלה המן⁵:

ג. בחולו של מועד ערבית ושחרית ומנחה מתפלל תפלת החול כדרכו כל ימות החול רק צריך להזכיר מעין המאורע בעבודה⁶ דהיינו יעלה ויבא⁷ ואם לא הזכיר צריך לחזור לראש⁸ על דרך שנתבאר בס' תכ"ב⁹ לענין ראש חודש ואף אם לא הזכיר בתפלת ערבית צריך לחזור לראש¹⁰ ואינו הומה לראש חודש שאין צריך לחזור¹¹ ממעם המבואר שם¹²:

ד וכן צריך להזכירו בברכת המזון¹³ ואם לא הזכירו אין צריך לחזור לראש¹⁴ ממעם שנתבאר בס' קפ"ח¹⁵ עיין שם כל פרטי דין זה:

ה. כמספך של חולו של מועד¹⁶ ושל יום טוב האחרון מתפלל בדרך שמתפלל ביום טוב הראשון (אלא שבמקצת מדינות אין אומרים מקרא קודש בחולו של מועד כמו שנתבאר בסיומן תפ"ז¹⁷ ע"ש) אלא שבמדינות אלו שאומרים פסוקי קרבנות המוספין לא יאמר פסוק¹⁸ ובהמשך עשר יום וגו'¹⁹ אלא יתחיל והקרבנם וגו'²⁰:

ו. לא תקנו חכמים לקרות ההלל²¹ אלא בשני ימים טובים הראשונים של פסח²² אבל לא בחולו של מועד וימים טובים האחרונים שאינו דומים לחולו של מועד של סוכות שתקנו לקרות בו בכל יום²³ לפי שכל יום הוא חלוק בקרבנותיו מיום חבירו ומיום טוב הראשון²⁴ והרי כל יום הוא כמועד בפני עצמו²⁵ מה שאין כן בפסח שקרבנות כל הימים הן שוין לקרבנות יום טוב הראשון²⁶ לפיכך כולן טפלים ליום טוב הראשון²⁷ ואין שום אחד מהן כמועד בפני עצמו ולא תקנו לקרות ההלל אלא בפרקים²⁸ דהיינו במועדים שהן באין מוזמן לזמן ובהתחלת המועד הוא שתקנו לקרותו:

ז. אבל נהגו כל ישראל לקרות ההלל בדילוג בחולו של מועד וימים טובים האחרונים

י. שם כג, מר.
יא. מור וש"ע שם, וכדלעיל ס' תפח ס"ג.
יב. גנורא שם, מור וש"ע שם.
יג. מולכים ב כג, א.
יד. שם כה, ובאמצע מרלגים מופסקי י עד פסוק כ (ועד בכלל).
טו. ש"ה ריש משכת גנילה (רסא, א) בהנהגה, מ"א רש (ס' ח"י סק"א, וראה לק"ש ח"ג ע' 1016.
טז. ברייתא שבת כד, א, מור וש"ע ס"ב.
יז. מור וש"ע שם.
יח. ברייתא שם, מור וש"ע שם.
יט. סימן זה בשע"ז לא הניע לידנו, וראה מור וש"ע שם ס"א.
כ. פ"ה ס"א, וז"ה משמנות הבריתא ומור וש"ע שם.
כא. ברכות ל, ב. מור וש"ע שם.
כב. שאין מקדשין החדש בלילה (ברכות שם, מור וש"ע שם). וראה גם לעיל ס' קח ס"ה, ס' קפח ס"ה.
כג. ברייתא שבת שם, מור וש"ע ס"ב.
כד. מור וש"ע שם.
כה. סעיף י.

כו. תוספתא ברכות פ"ג ה"ד, תוס' ברכות כא, ב ר"ה עד, רא"ש שם פ"ג ס' יח, מור וש"ע שם.
כז. ראה לעיל שם ס"ג.
כח. כמבדד בה, ז.
כט. לבוש סוף ס"ב.
ל. שם כה, יב, מור ורמ"א ס"ב, וראה גם לקמן ס"א.
לא. ראה לעיל ס' תפח ס"ב.
לב. רבי יוחנן תענית כה, ב, ערכין י, סעי'ב, רמב"ם הל' תענית פ"ג ה"ו, וז"ה בספרו (סדר הלל).
לג. תענית וערכין ורמב"ם שם, וראה גם לקמן ס' תרמ"ג, ערכין י, רע"ב.
לד. רש"י תענית שם ר"ה יחיד, תוס' תענית שם ר"ה יום טוב, וראה גם לקמן סמ"ז, ס' תרמ"ג.
לו. ערכין שם, רש"י ותוס' שם, וראה גם לקמן שם.
לז. אולי הוא ע"פ לשון הגנורא ויבא ב, סעי'ב "שפל דרדה", אלא ששם קאי גם לענין סוכות ואפילו שמוני עצרת (לק"ש הל"ע ע' 14 הערה 7).
לח. ראה פסחים ק"ו, א: נביאים שביעני תקנו להן לישראל שדחו אומרים אותו על כל פיק ופק.

תלה

הלכות פסח תצ

כמו שנהגה בראש חודש^ט ולכן דין ההלל בימים האלו הוא כדינו בראש חודש לכל דבר עיין סי' תכ"ב^י.

ועיין סי' כ"ה^י אימתי חולצין התפילין בחולו של מועד ועיין בסי' ל"א^י אם יש לברך על התפילין בחולו של מועד עיין שם:

ח ביום שלישי שהוא ראשון של חולו של מועד קורין^י פרשת^י קדש לי כל בכור עד סוף הסדר וביום ב' של חולו של מועד קורין פרשת^י אם כסף תלוה את עמי עד בחלב אמו^י ביום ג' של חולו של מועד קורין פרשת^י פסל לך עד בחלב אמו ביום רביעי קורין פרשת במדבר סיני שבפרשת בהעלותך^י עד ולאורה הארץ ושבת של חולו של מועד לעולם קורין פרשת פסל לך^י אפילו [הוא] יום א' של חולו של מועד; ואפילו הוא חול המועד של סוכות^י לפי שבפרשה זו יש בה גם כן מענין שבת וגם מענין חולו של מועד שנאמר שם^י את חג המצות תשמור שבעת ימים וגו' ומכאן למדו חכמים^י לאסור בעשיית מלאכה בחולו של מועד^י כמו שיתבאר בסיומן תק"ל^י אלא שבשבת מתחילין מן ראה אתה אומר אלי כדי שיוכלו לקרות שבעה קראוים^י ובשביעי של פסח קורין פרשת בשלח^י עד סוף השירה ונוהגין לקרות עד כי אני ה' רופאך^י וביום טוב אחרון קורין כל הבכור^י נמצא סימן סדר פרשיות של כל הח' ימים משך תורא קדש בכספא פסל במדברא שלח בוכרא^י.

וזה הסדר לא ישתנה מחמת השבת של חולו של מועד כי אם כשחל פסח ביום חמישי שאז קורין בשבת שהוא יום א' של חולו של מועד פרשת ראה אתה שהיא פסל וביום ב' ג' ד' קורין קדש בכספא במדברא^י אבל כשחל פסח ביום ג' הרי קורין פרשת פסל ביומה דהיינו ביום ג' של חול המועד שהוא שבת וכשחל פסח ביום ד' או ביום א' אין שם שבת כלל בחולו של מועד^י וביום ב' ד' אין פסח כלל^י כמו שנתבאר שם בסי' תכ"ח^י:

ט והמעט מזה הסדר הוא לפי שמן הראוי לקרות שמונה פרשיות אלו בשמונת הימים לפי הסדר שהם כתובים בתורה^י הראשונה שהיא משכו ביום א'^י והשמיני שהיא

לט רמב"ם הל' תנובה שם. מור וש"ע ס"ד. וראה גם לעיל סי' קלא ס"ה. לענין הלל של ר"ח (שחינוכו אנו אלא בנדה).
מ ראה ש"ע ורמ"א שם סעי' ב, ד.
מא סעיף ב.
מב סעיף ב.
מג אבי מגילה לא, א. מור וש"ע ס"ה.
מד שמות ז', א"פ.
מה שם בב, כד.
מו שם בב, זט.
מז שם לד, א"כ.
מח במדבר פ, א"ה.
מט שבות לך, א; אלא שמתחילין: ראה אתה אומר נו (שמות לז, יב), כדלקמן בפנים. רב הונא אמר רב מגילה שם. מור וש"ע ס"ה.
נ רא"ש שם פ"ד סי' י. מרדכי שם רמז תתלא. ש"ע שם.
נא רב הונא אמר רב שם.
נב שמות לד, יח.
נג רבי אישה בכרייתא הניגה יח, א.

נד רש"י מגילה שם ד"ה מקרא.
נה סימן זה בשע"ר לא הניע לדיונו, וראה מור ובי' ונ"א שם. לעיל סי' לא ס"ב.
נו פ"ח ס"ה.
נז שמות יד, א. ברייתא אבאי מגילה שם. מור וש"ע ס"ה.
נח שבות מו, כו. רמב"ם הל' תפלה פ"ג הל' ח. מור. לבוש ס"ח.
נט דברים מו, זט – מו, יז. אב"ש שם. מור וש"ע שם.
ס אב"ש שם. מור וש"ע שם.
סא ר"י בתוס' מגילה שם ד"ה. הדארטא. רא"ש שם. מרדכי שם. מור וש"ע שם.
סב הר"ץ נגאת ח"ב (ע' קו). מור.
סג רש"י מגילה ל, ב ד"ה ואי זו.
סד סימן זה בשע"ר לא הניע לדיונו, וראה מור וש"ע שם ס"א.
סה ראה ר"ן (י, ב) ד"ה והדארטא. רא"ש שם. מור.
סו מענינו של יום, כלעיל סי' תפח ס"ה. והוא גם הראשונה בתורה.

הלכות פסח תצ

תלט

כל הבכור ביום ה' אלא שביום כ' שהוא יום טוב יש לקרות פרשה הכוללת כל המועדים וימים טובים¹⁰ וגם הוזכר בה יום המשה עשר¹¹ בפירושו מה שאין כן בפרשות הקודמות לה (וגם הזכר בה הקרבת העומר שהיה קרב ביש¹² וממעם זה קורין פרשה זו ביום זה אף בארץ ישראל¹³) וביום ד' יש לקרות פרשת בשלה שהוא מענינו של יום שבו ביום נקדע הים¹⁴ אבל בד' ימי חולו של מועד קורין כסדר שהן כתובות בתורה¹⁵.

ואם מעה והחליף פרשת יום אחד מהם בפרשת יום חבירו אע"פ שלא קרא כסדר שהן כתובות בתורה יצא כמו שנתבאר בס"ד¹⁶ לענין סדר פרשיות של קריאת שמע ע"ה:

י בימי חולו של מועד קורין ד' גברי¹⁷ אין פוחתין מהם¹⁸ לפי שיש בהן קרבן מוסף¹⁹ לפיכך הוסיפו לקרות אחד יותר ממה שקורין בשני וחמישי ואין מוסיפין עליהם²⁰ כמו שמותר להוסיף בשבת ויום טוב על מנין הקרואים²¹ לפי שבחולו של מועד יש בו מלאכה לעם²² וכמה שהם מתאחרים בבית הכנסת יקשה בעניהם האחרון²³ ואסור להטריח את הציבור²⁴:

יא ובימי חכמי המשנה והגמרא היו כל הד' קורין בפרשת היום²⁵ קדש בכספא פסל במדברא²⁶ וא"כ כשתקנו רבנן סבוראי להוציא ספר תורה שניה בכל יום לקרות בו פרשת המוספין שבפניהם²⁷ דהיינו והקרבתם וגו'²⁸ אזי אין קורין בד' פרשיות היום רק ג' גברי והד' קורא בפרשת המוספין²⁹ שהרי בחולו של מועד אסור להוסיף על ד' גברי.

ואין לומר קדיש אחר גמר פרשת היום קודם קריאת פרשת המוספין³⁰ כמו שנהוגין ביום טוב לפי שביום טוב נשלם מנין הקרואים דהיינו ה' גברי בפרשת היום והמפטר שקורא בפרשת המוספין אינו ממנין הקרואים כמו שנתבאר בס"ד רפ"ב³¹ לכן מפסקין בקדיש בינתיים אבל בחולו של מועד לא נשלם מנין הקרואים דהיינו ד' גברי עד לאחר פרשת המוספין לכן אין אומרים הקדיש עד לאחר קריאת פרשת המוספין³²:

יב בשביעי ושמיני של פסח נהוגין לומר בתפלה ובקידוש זמן חירותנו כמו ביום טוב הראשון³³ ואין אומרים שהיינו בקידוש של שתי לילות³⁴ כיון שכבר אמרו בשתי לילות הראשונים של פסח³⁵:

20 ראה רש"י שם ר"ה ואין מוסיפין (הא').
21 ר"ן מגילה (יב, ב) ד"ה תתני.
22 ראה גם לעיל ס"ה תפח ס"ו.
23 כדלעיל ס"ה.
24 תוס' מגילה ל', ב ד"ה ושאר. רא"ש שם פ"ד ס"י י.
וכדלעיל ס"ה תפח ס"ו.
25 במדבר כו, יג. פור ושלע"ס ס"ו. וראה גם לעיל ס"ה.
26 מור. רמ"א ס"ו.
27 כ"י ד"ה וקורין, בשם רבנו יוחנן נתיב ה ח"ד (מה), (ב). לבוש ס"ה. מ"א סק"ד.
28 מנפ"א.
29 כ"י בשם רבנו ירוהם שם. לבוש שם. מ"א שם.
30 מנהגים (פירטא) מנהגי פסח. מהר"ל סדר התפלות של פסח (ע' קמ"ד). רדכי משה. רמ"א ס"ו.
31 מוכר נו, א. רמב"ם הל' שבת פל"ג הב"י. מור ושלע"ס ס"ו.
32 רמב"ם שם. וראה לק"ש הל"ז ע' 14 ואי"ק. שלהן הנתיב ח"ב ע' ק"ה ואי"ק.

33 שהוא גם הארוחה בתורה (פ"ה ס"ה).
34 פ"ה שם. היינו בפרשת אמור שבספר ויקרא כדלעיל ס"ב (וגם ביום טוב ב' של סוכות).
35 הן של פסח הן של סוכות. וראה רא"ש שם וטור. ע ראה ר"ן שם (משום דכתוב היה וספרתם לכם).
36 בפסח (משא"כ בסוכות).
37 פ"ה שם. וראה רא"ש שם. מור. רש"י לא, א ד"ה ויהי ר"ן שם. לקטן ס"י.
38 פ"ה שם. וראה גם ר"ן שם. רא"ש שם וטור. ע"ד מנפ"א.
39 פ"ה שם בשם מהרי"ק שבע"ד להם.
40 משנה מגילה טא, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ה הב"י. וכה"כ בסידור (ראש חודש).
41 משנה שם. רמב"ם שם.
42 משנה כ"ב, ב.
43 משנה שם כא, א. רמב"ם שם. כדלקמן מ"א.
44 ראה לעיל ס"ה רפ"ב ס"א.
45 פ"ה שם ד"ה ואין מוסיפין (הב'), והיינו מלאכת דבר האבר (רש"י שם).

36 בפסח (משא"כ בסוכות).
37 פ"ה שם. וראה רא"ש שם. מור. רש"י לא, א ד"ה ויהי ר"ן שם. לקטן ס"י.
38 פ"ה שם. וראה גם ר"ן שם. רא"ש שם וטור. ע"ד מנפ"א.
39 פ"ה שם בשם מהרי"ק שבע"ד להם.
40 משנה מגילה טא, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ה הב"י. וכה"כ בסידור (ראש חודש).
41 משנה שם. רמב"ם שם.
42 משנה כ"ב, ב.
43 משנה שם כא, א. רמב"ם שם. כדלקמן מ"א.
44 ראה לעיל ס"ה רפ"ב ס"א.
45 פ"ה שם ד"ה ואין מוסיפין (הב'), והיינו מלאכת דבר האבר (רש"י שם).

יג וקורא בתורה^{צב} והקרכתם וגו' כמו בחול המועד^{צא} ומפסיד בנביא בשמואל^{צד} וידבר דוד את דבריו השירה הזאת וגו' שהיא גם כן שירה כמו שירת היום שקראו בתורה^{צג} וגם מדבר בה בניצית מצרים^{צז} וישלח הציצים וגו'^{צח} ויראו אפקים ים וגו'^{צט} ובשמיני מפסיד עוד היום בנוב לעמוד וגו'^{קא} לפי שכלל פסח היתה מפלתו של שנחריב^{קב} שנאמר^{קג} השיר יהיה לכם כליל התקדש חג וגו':

יד אם יש מילה בשמיני אומרים יום ליבשה וכו' אפילו כשהל בחול מה שאין כן בשאר ימים טובים שאין אומרים אלא אם כן הל בשבת^{קד}:

מז שבת בחול המועד של פסח או סוכות ערבית שחרית ומנחה מתפלל של שבת כדרכו בכל השבתות אלא שצריך לומר יעלה ויבא בעבודה^{קו} ובמוסף מתפלל של חול המועד^{קי} היינו אתה בחרתנו ומפני המאינו כו' אלא שצריך להזכיר של שבת קודם ליום המאורע דהיינו שיאמר ותתן לנו ה' אלהינו את יום השבת הזה ואת יום החג הזה כו'^{קכ} ואת מוסף^{קכא} יום השבת הזה כו' ואת יום החג הזה כו'^{קכב} וחותם מקדש השבת וישראל והזמנים^{קכג} ואם מעה וחתם מקדש השבת בלבד או מקדש ישראל והזמנים בלבד אין מחזירין אותו כמו שנתבאר בסו' תפ"ז^{קכד}:

מז בשבת שחל בחול המועד של פסח מפטירין העצמות היבשות^{קכז} ובשבת של חול המועד סוכות מפטירין במלחמת גוג ומגוג^{קכח} לפי שתחיית המתים עתידה להיות בניסן ומלחמת גוג ומגוג בתשרי^{קכט}.

ובשבת שחל בחול המועד פסח אין מזכיר מעין המאורע בחתימת ברכת הפטרה^{קל} שחותם ברוך אתה ה' מקדש השבת בלבד^{קל} ואינו אומר וישראל והזמנים כמו כשהל שבת ביו"ט שובל יו"ט יש הפטרה אפילו כשאנו חל בשבת ואו הוא חותם מקדש ישראל והזמנים לפיכך כשהל בשבת צריך להזכירו בחתימת ברכת הפטרה כיון שאין ההפטרה באה בשביל שבת בלבד אלא גם בשביל יום טוב אבל בשבת שחל בחול המועד פסח אין ההפטרה באה אלא בשביל שבת בלבד שרדי אין מפטירין בנביא בשאר ימי חול המועד^{קל}.

ומכל מקום בשבת שחל המועד סוכות נוהגין במדינות אלו לחתום בהפטרה גם

קט בש"ע: ואת מוספי וכו"ה בסידור.	צה הפטרה.
קי ש"ע שם.	צו ש"ע ס"ז.
קיא רב הונא ביצה שם (ר"ת הלכתא כאותו הוגו), וכפירוש רש"י ותוס' שם ד"ה אין הלכה (דהלכתא כרכי בבירוא שם). ש"ע שם. וראה גם רנב"ם שם. לעיל שם גבי יו"ט שחל בשבת (ושם) שסמך לחתימה צריך לומר שבת ומעתי' בל). וכו"ה בסידור.	צז כב, א"נא. מגילה לא, א. מור וש"ע ס"ה.
קיב סוף ס"ג.	צח רש"י שם ד"ה ומפסירין וידבר.
קיג והקאל לו מגילה לא, א. מור וש"ע ס"ט.	צט רש"י שם.
קיד והקאל לה. מגילה שם.	ק שמואל שם מז.
קטו מור בשם רב האי גאון ששמעו מפי הכמנים. הובא ברי"ן גיאת ח"ב (ע' קו). בשם רב ראי. מ"ז סק"ד.	קא שם מז.
קטז מור לנירסת הב"ח (וכ"ה בכמה הפוסקים). רמ"א ס"ט.	קב ישעיה' י. לב. מגילה שם. מור וש"ע שם.
קז מ"א סק"ז.	קג רש"י שם ד"ה עוד היום. וראה לק"ש הכ"ב ע' 35 והערה 51. שלחן המלך ח"ב ע' קבו.
קח כ"ח סוף הפי' מ"ז סק"ה.	קד ישעיה' ל. כט. וירושלמי פסחים פ"ט ה"ג.
קי מ"א סוף הפי' מ"ז סק"ה.	קה לבוש ס' תקפ"ד ס"ג. מ"א סק"ו. ובסידור לא הובא כלל פיוט זה.
קיז מ"א סוף הפי' מ"ז סק"ה.	קו ברייתא ביצה י, א. מור וש"ע ס"ט.
קיח כ"ח סוף הפי' מ"ז סק"ה.	קז ש"ע שם.
	קח ברייתא שם ורש"י ד"ה מתחיל ש"ע שם. וראה גם לעיל ס' תפ"ז ריש ס"ג גבי יו"ט שחל בשבת.

הלכות פסח תצ"תצא

תמא

ישראל והמונים ^{קט} לפי שכל יום ויום מחול המועד סוכות הוא כמועד בפני עצמו ^{קכ} כמו שנתבאר למעלה סעיף ו'.

יז נוהגין לקרות מגילת שיר השירים ^{קכא} בשבת שחל בחול המועד ^{קכב} של פסח לפי שיש בה מענין יציאת מצרים ^{קכג} ואין מברכין שום ברכה על קריאתה ^{קכד} לפי שחייב קריאתה אינו נזכר בגמרא ואינו אלא מנהג בעלמא ואך יברך עליה וצונז ^{קכה} ואלו היה בקריאתה חייב גמור היה צריך לכותבה על הקלף כמו מגילת אסתר ^{קכו} ואפילו מגילת אסתר שהיכים לקרותה חייב גמור ^{קכז} מתקנת הנביאים ^{קכח} אף על פי כן אין מברכין עליה כשאינה כתובה על הקלף כדנה ^{קכט} קל וחומר למגלה זו וכיוצא ^{קל} כגון מגילת רות בשבועות ^{קלא} ומגילת איכה במ' באב ומגילת קהלת בסוכות:

יח אם אין שבת בחול המועד קורין שיר השירים באחד משני ימים טובים האחרונים שחל להיות בשבת ^{קלב} ואם חל יום ז' בשבת אומר ביוצר הפיוטים של שבת חול המועד ובשמנה עשרה מתחילין לומר הפיוטים של יום ז' ^{קלג}:

תצא סדר הברלה במוצאי יום טוב וכו' ד' סעיפים:

א במוצאי יום טוב בין במוצאי יום טוב לחול ובין במוצאי יום טוב לחולו של מועד צריך לומר הברלה בברכת חונן הדעת ^א דהיינו אתה חוננתני ^ב כמו במוצאי שבת ^ג וצריך גם כן להבריל על הכוס ^ד כמו במוצאי שבת ^ה אלא שאין צריך לברך לא על הנר ולא על הבשמים לפי שאין מברכין על הנר אלא במוצאי שבת ובמוצאי יום הכפורים שנאסר אור כל היום ועכשיו חוזר להיותו כמו שנתבאר בס' רד"צ ^ו אבל ביום טוב לא נאסר האור לעולם לצורך יום טוב ^ז ועל הבשמים גם כן אין צריך לברך אלא במוצאי שבת כדי לעולם את הנפש שכוונת על הנשמה יתירה שהיתה בו בשבת והלכה ממנו במוצאי שבת ^ח אבל ביום טוב אין לאדם נשמה יתירה כלל ^ט:

ב בהברלה שבמוצאי יום טוב שהוא חל בחול גם כן צריך לומר בין יום השביעי לששת ימי המעשה ^א כמו שנתבאר בסיומן רצ"ו ^ב ואף שעכשיו הוא אמצע

קט מדגים (פורא) מנהגי סוכות. לבוש סוף ס"י תרסג.
קכ וחסה חסיה מ"י תתקסח. ובי"ח סוף ס"א, מ"א סק"ג.
קכא וכו' מנהג ה"ר שיהומקן "מקדש השבת וישראל והמונים", אבל אין מוכיחין חג הסוכות בתוך הברכה (ספר הגנהגים – ה"ב). וראה אצור מנהגי ה"ר הח"ס ע' שבוה"ג.
קכב דרכי משה של אות ב. לבוש שם.
קכג אברדרה סוף סדר הפלת מוסף של הפסח. דרכי משה ס"א א. רמ"א ס"ג. ואין מנהג ה"ר לקרוא (ראה אצור מנהגי ה"ר הח"פ ע' ר"י).
קכד דרכי משה שם. רמ"א שם.
קכז אברדרה שם. מ"א סק"ה.
קכח רמ"א סוף ס"ג. שו"ת רמ"א ס"י לה. מ"א סק"ט. מ"י סק"ו. וראה גם ב"י ס"י תקנ"ג ד"ה ומו"ש שא"א.
קכה שו"ת הרמ"א שם.
קכו מ"י שם.
קכז מ"י שם.
קכח רמב"ם הל' מגילה פ"א ה"א.
קכט שו"ת ס"י תרצ"א מ"י מ"י שם.
קל מ"י שם.
קלא כדלקמן ס"י תצ"ג מ"י.
קלב דרכי משה ס"א א. רמ"א ס"ג.

קלג מ"א סוף סק"ו. לבוש ס"ג.

סיומן תצא

א שו"ת ס"א מומא פת, רע"א.
ב ב"י ריש חסי. לבוש ס"א.
ג כדלקמן ס"י רצ"ב ס"א.
ד ברייתא פסחים קד, א. מור וש"ע שם.
ה כדלקמן שם ס"ב.
ו מור וש"ע שם. וראה גם לקמן ס"י תרא ס"ב.
ז סניי א"כ. וראה גם לקמן ס"י תרכ"ב ס"ג.
ח ב"י ד"ה מ"ש אלא, לבוש שם. מ"י סק"א.
ט כדלקמן ס"י רצ"ג ס"א. ס"י תענ"ג מ"י (דראבת). לקמן ס"י תרכ"ב ס"ג. וראה גם רמב"ם הל' שבת פכ"ט ה"ט (דראבת). מור ס"י רצ"ג (בואבת).
י תוס' פסחים קב, ב ד"ה רב. מ"י ומ"א. וראה שער הבולל פ"ז מ"י קב. לק"ש חל"א ע' 192-196.
יא שלחן המלך ח"ב ע' קב"קל.
יב חולין כו, מנו"כ ורש"י ד"ה באמצע. רמב"ם הל' שבת פכ"ט ה"ב.
יג לא נזכר זה שם (ראה גם לעיל ס"י תענ"ג ס"ט שנגזין לשם).